

Модель системи управління соціальною відповідальністю

В. Жогло, аспірант, старший викладач,

В. Новіков, доктор фізико-математичних наук, професор, директор Інституту підвищення кваліфікації фахівців у галузі технічного регулювання та споживчої політики, Одеська державна академія технічного регулювання та якості, м. Київ

Модель системы управления социальной ответственностью

В. Жогло, аспирант, старший преподаватель,

В. Новиков, доктор физико-математических наук, профессор, директор Института повышения квалификации специалистов в отрасли технического регулирования и потребительской политики, Одесская государственная академия технического регулирования и качества, г. Киев

Model of Social Responsibility Management System

V. Zhoglo, Post Graduate Student, Senior Lecturer,

V. Novikov, Doctor of Physics and Mathematics Sciences, Professor, Director of Institute of Professional Development in the Technical Regulation and Consumer Policy, Odesa State Academy of Technical Regulation and Quality, Kyiv

У статті запропоновано модель системи управління соціальною відповідальністю (СУСВ), засновану на принципах соціальної відповідальності, визначених в ISO 26000 [1] із використанням циклу PDCA (плануй (Plan), роби (Do), перевіряй (Check), впливай (Act)) та процесного підходу за ISO 9001 [2], що обумовлює можливість безперервного поліпшення СУСВ організації. Розроблена модель може бути покладена в основу національного стандарту, який є в Плані національної стандартизації на 2012 рік [3]. Визначено структуру проекту стандарту.

В. Жогло

Стаття є продовженням циклу, присвяченого вивченню проблеми соціальної відповідальності (СВ) [4—6].

Прийняття міжнародного стандарту ISO 26000 у 2010 році без сумніву можна вважати визначною подією на шляху розвитку стандартизації у сфері соціальної відповідальності. Вперше в одному єдиному документі було узагальнено аспекти СВ, визначені в багатьох стандартах [8, 9].

Дзеркальні національні технічні комітети стандартизації (ТК), створені з метою розроблення міжнародного стандарту [1], не припинили свою роботу після його прийняття, навпаки його розроблення [1] стало поштовхом для подальшого розвитку національної стандартизації в галузі СВ. Перед ТК поставило завдання популяризації стандарту [1] на національних рівнях, залучення організацій до впровадження його положень, розроблення національних стандартів СВ, зокрема з метою сертифікації СУСВ.

Міжнародний стандарт [1] — це настанови з соціальної відповідальності, він

не застосовується з метою сертифікації. Величезна різниця в рівні розвитку країн світу унеможливила на сьогодні створення єдиного міжнародного стандарту для доведення відповідності діяльності організації певним принципам СВ. Саме тому в національних ТК багатьох країн світу розпочалися роботи з розроблення національних стандартів щодо СВ, які включали 6 принципів міжнародного стандарту [1] та дозволяли проведення сертифікації організації в галузі СВ, як це відбувається в Єгипті, Португалії тощо.

Метою статті є розроблення моделі СУСВ, заснованої на положеннях міжнародного стандарту [1], що містить цикл PDCA та універсальний процесний підхід у рамках ISO 9001 [2]. Саме така модель може бути покладена в основу національного стандарту «Системи управління соціальною відповідальністю. Вимоги». Цей майбутній національний стандарт може застосовуватися, зокрема для сертифікації СУСВ. Модель СУСВ має бути здатною легко інтегруватися в загальну систему управління організації, ►

В. Новіков

впровадження якої в організаціях вже відбулося у рамках вимог ДСТУ ISO 9001 [7], ДСТУ ISO 14001 [8], ДСТУ OHSAS 18001 [9].

Модель СУСВ передбачає початок діяльності із формулювання політики та цілей у сфері СВ, що має бути задокументовано, упроваджено та доступно для усіх зацікавлених сторін.

Наступним кроком є планування та ресурсозабезпечення системи управління. Вище керівництво організації повинно забезпечити планування та ресурсозабезпечення СУСВ для досягнення цілей організації у сфері СВ.

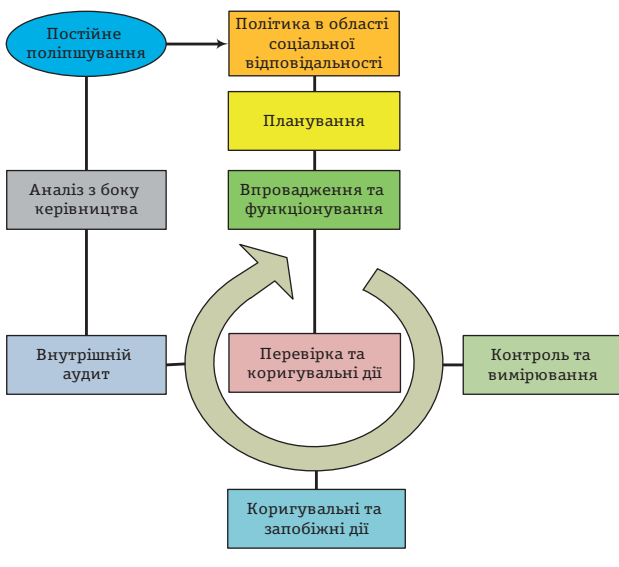

Рис. 1. Узагальнена модель СУСВ

Одним із ключових етапів функціонування СУСВ є «Впровадження та функціонування». Основними характеристиками етапу є діяльність організації для реалізації політики та досягнення цілей у сфері СВ.

Перевірка й проведення коригувальних дій проводиться з метою демонстрування відповідності діяльності організації встановленим вимогам в галузі СВ та постійного поліпшування результативності СУСВ.

Аналізування дозволяє оцінити загальні результати СУСВ, ступінь досягнення цілей та реалізації політики, можливості щодо поліпшування та визначити потреби у змінах системи, зокрема в політиці та цілях у сфері СВ.

Модель СУСВ заснована на процесному підході у загальному вигляді та ілюструє взаємозв'язки між процесами (рис. 1). Вона не створена задля деталізації процесів, але є загальним відображенням СУСВ з точки зору процесного підходу в рамках ДСТУ ISO 9001 [7].

Особливістю моделі на відміну від [7] є процеси життєвого циклу програм і проектів в сфері СВ, в яких реалізуються принципи та аспекти СВ, визначені в ISO 26000 [1].

Деталізована модель, яка враховує очікування, вимоги та задоволеність зацікавлених сторін, відображає місцезнаходження у загальній структурі програм, проектів, принципів та аспектів соціальної відповідальності, а також демонструє діяльність, що додає цінності із урахуванням спрямованості інформаційних потоків (рис. 2). Ураховуючи це, можна

Рис. 2. Деталізована модель СУСВ

Порівняння структурних елементів проекту ДСТУ «Системи управління соціальною відповідальністю. Вимоги» та ДСТУ ISO 9001:2009

Проект стандарту	Ч/ч	Ч/ч	ДСТУ ISO 9001:2009
Вступ			
Сфера застосування	1	1	Сфера застосування
Загальні положення	1.1	1.1	Загальні положення
Застосування	1.2	1.2	Застосування
Нормативні посилання	2	2	Нормативні посилання
Терміни та визначення понять	3	3	Терміни та визначення понять
Принципи та аспекти соціальної відповідальності	4		
Система управління соціальною відповідальністю	5	4	Система управління якістю
Загальні вимоги	5.1	4.1	Загальні вимоги
Вимоги до документації	5.2	4.2	Вимоги до документації
Відповідальність керівництва	6.	5.	Відповідальність керівництва
Зобов'язання керівництва	6.1	5.1	Зобов'язання керівництва
Врахування потреб зацікавлених сторін	6.2	5.2	Орієнтація на замовника
Політика у сфері соціальної відповідальності	6.3	5.3	Політика у сфері якості
Планування	6.4	5.4	Планування
Відповідальність, повноваження та інформування	6.5	5.5	Відповідальність, повноваження та інформування
Аналізування з боку керівництва	6.6	5.6	Критичне аналізування з боку керівництва
Керування ресурсами	7	6	Керування ресурсами
Реалізація соціальної відповідальності організації	8		
Позиціонування організації	8.1		
Взаємозв'язок із зацікавленими сторонами	8.2		
Вимірювання, аналізування, поліпшування та аудит	9	8	Вимірювання, аналізування та поліпшування
Загальні положення	9.1	8.1	Загальні положення
Моніторинг і вимірювання	9.2	8.2	Моніторинг і вимірювання
Контроль невідповідної діяльності	9.3	8.3	Контроль невідповідної продукції
Аналізування даних	9.4	8.4	Аналізування даних
Поліпшування	9.5	8.5	Поліпшування

спрогнозувати наступну структуру проекту національного стандарту «Системи управління соціальною відповідальністю. Вимоги». Структура є подібною до структури ДСТУ ISO 9001 [7], але з певними доповненнями, зважаючи на специфіку життєвого циклу виконання зобов'язань організації у сфері СВ (таблиця).

З таблиці помітно, що з'явилися декілька нових елементів системи, це «Принципи та аспекти соціальної відповідальності», які визначаються ISO 26000 [1], та «Реалізація політики у сфері соціальної відповідальності організації» в програмах СВ.

Сфера застосування стандарту стосується запровадження та підтримання політики СВ, а також демонстрації зацікавленим сторонам відповідальності

ті політики вимогам стандарту. Також відзначається необхідність запровадження та удосконалення СУСВ.

Проект стандарту має базуватися на термінах і визначеннях понять спільних для усіх стандартів на системи управління, за ДСТУ ISO 9000 [10], та мати ряд доповнень: «Система управління соціальною відповідальністю», «Політика у сфері соціальної відповідальності» тощо, визначених в ISO 26000 [1]. Це дозволить спростити процес інтегрування СУСВ, що розроблятиметься у вже існуючу на підприємстві систему управління, зокрема у сфері якості, екологічного менеджменту, або ж систему управління безпекою та гігієною праці тощо.

Розгляд та аналіз принципів і аспектів СВ було наведено у попередніх статтях [4–6]. Необхідно ▶

відзначити відсутність обмежень у встановленні організації нових принципів, які не наведено у стандарті. Оскільки будь-яка система управління передбачає постійне удосконалення, організації надається можливість встановлювати нові принципи поряд з уже існуючими. На переконання авторів проекту, це дозволить підприємствам актуалізувати свою систему управління відповідно до змін довілля.

Як бачимо, запропонована структура проекту стандарту «Системи управління соціальною відповідальністю. Вимоги» є подібною до структури ДСТУ ISO 9001 [7], ДСТУ ISO 14001 [8], ДСТУ OHSAS

18001 [9] з урахування особливостей положень, наведених у ISO 26000 [1].

ВИСНОВКИ

1. Розроблено модель СУСВ, що заснована на процесному підході, циклу PDCA, яка враховує положення міжнародного стандарту, який визначає основні принципи СВ.

2. На основі розробленої моделі СУСВ запропоновано структуру проекту стандарту «Системи управління соціальною відповідальністю. Вимоги», який внесений до Плану національної стандартизації на 2012 рік і має визначити вимоги до СУСВ.

ЛІТЕРАТУРА

- ISO 26000:2010. Guidance on social responsibility (Настанова щодо соціальної відповідальності) [Text]. — [First edition 2010-11-01]. — Published in Switzerland: ISO, 2010. — 106 р.
- ISO 9001:2008. Quality management systems — Requirements (Системи управління якістю — Вимоги) [Text]. — [Fourth edition 2008-11-15] — Published in Switzerland: ISO, 2008. — 16 р.3. План національної стандартизації на 2012 рік. — Режим доступу: http://www.ukrindnc.org.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=874&Itemid=57.
- Домницька В. Аналіз головних принципів міжнародного стандарту ISO 26000:2010. [Текст] / В. Домницька, В. Жогло, В. Новіков // «Стандартизація, сертифікація, якість». — 2012. — № 2. — С. 24—27.
- Домницька В. Аналіз нормативних документів щодо соціальної відповідальності організації [Текст] / В. Домницька, В. Жогло, В. Новіков // «Стандартизація, сертифікація, якість». — 2010. — № 6. — С. 13—17.
- Корчевна Л. Аналіз розвитку систем управління соціальною відповідальністю підприємства та проблеми їх запровадження в Україні [Текст] / Л. Корчевна, В. Новіков, В. Домницька, В. Жогло // «Стандартизація, сертифікація, якість» — 2009. — № 3. — С. 50—54.
- ДСТУ ISO 9001:2009. Системи управління якістю. Вимоги (ISO 9001:2008, IDT) [Текст]. — К.: Держспоживстандарт України, 2009. — 34 с.
- ДСТУ ISO 14001:2006. Системи екологічного керування. Вимоги та настанови щодо застосування (ISO 14001:2004, IDT) [Текст]. — К.: Держспоживстандарт України, 2006. — 26 с.
- ДСТУ OHSAS 18001:2010. Системи управління гігієною та безпекою праці. Вимоги (OHSAS 18001:2007, IDT) [Текст]. — К.: Держспоживстандарт України, 2010. — 32 с.
- ДСТУ ISO 9000:2007. Системи управління якістю. Основні положення та словник термінів (ISO 9000:2005, IDT) [Текст]. — К.: Держспоживстандарт України, 2008. — 35 с. ■

НОВИНИ ISO

Стандарт ISO 12931:2012 допоможе визначити підробку

Щорічний обсяг торгівлі фальсифікованими товарами становить понад 500 млрд дол. США і з кожним роком збільшується.

Стандарт ISO 12931:2012 «Критерії ефективності засобів аутентифікації для боротьби з контрафактними непродовольчими товарами» підвищить довіру споживачів, надійність ланцюгів постачання і допоможе державним агентствам розробити й запровадити превентивні й стримуючі заходи й штрафні санкції.

Рішення стосовно аутентифікації (голограми, маркери й мітки тощо) допомагають компаніям га-

рантувати ідентифікацію своєї продукції порівняно з фальсифікатом. Стандарт ISO дозволить отримати надійну гарантію ідентифікації справжніх товарів протягом усього життєвого циклу, узгодити глобальну роботу й підвищити ефективність. Його можна застосовувати в організації будь-якого типу й розміру для товарів та їхнього упакування.

Стандарт ISO 12931:2012 розроблено проектним комітетом ISO/TC 246 «Засоби протидії фальсифікації продукції». ■

За матеріалами www.iso.org